

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/391/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

39/2012. (I. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. július 5-én előterjesztett **panaszát** a 2012. január 31-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2011. július 1-jén foganatosított rendőri intézkedések és mulasztások (igazoltatás, előállítás, házkutatás; valamint az azonosításra vonatkozó kötelezettség, és a panaszjogról való tájékoztatás elmulasztása), továbbá a rendőri hangnem miatt 2011. július 5-én postai úton terjesztette elő panaszát, amit 2011. július 18. napján kiegészített.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint a panaszos férjével – aki szintén panaszt terjesztett elő a Testületnél – 2011. július 1-jén vásárlás céljából Cs. faluból Cs. városba utazott. A panaszost és férjét egy idősebb férfi, aki a panaszosok fuvarosa szállította személygépkocsijával. Cs. városba érve először a B. Áruházba mentek, onnan pedig 10 óra körül a szemben levő ún. „száz forintos” boltba. Már a fizetőpultnál voltak, amikor belépett az üzletbe két rendőr. A rendőrök nem közölték nevüket, nem mutatták fel azonosító jelvényüket és szolgálati igazolványukat. A panaszos sérelmezi ezt a rendőri mulasztást.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Az egyik rendőr – aki a panaszos falujabeli – köszönést követően elkérte mindkettőjük személyi igazolványát, annak ellenére, hogy személyesen is ismeri őket. A panaszos és férje eleget tett a felszólításnak, a rendőrök pedig rádión keresztül leellenőrizték adataikat. Amikor a panaszos megkérdezte, miért volt arra szükség, a rendőr azt válaszolta, hogy utasítást kapott egy nyomozótól az igazoltatásra, mert „tavaly a cs.-iek Cs. városban valamit csináltak, ezért kell ellenőrizni” őket. Az igazoltatás után a rendőr elnézést kért a panaszostól és férjétől, és eltávozhattak az üzletből.

A panaszos és férje ezt követően a L. áruházban folytatták a bevásárlást, amikor a fuvarosuk mobiltelefonja megszólalt, és azt kérdezték tőle, hogy hol tartózkodik. Öt perc elteltével, 10 óra 45 perc körül megérkezett az áruházba az előzőleg intézkedő két rendőr. Ekkor sem azonosították magukat, csak felszólították a panaszost és férjét, hogy fejezzék be a vásárlást, mert előállítás céljából velük kell menniük a Cs.-i Rendőrkapitányságra. Az áruházban külön pénztárt nyitottak, hogy haladjon a sor, és a panaszost és férjét minél hamarabb előállítsák. A panaszost nagyon rosszul érintette ez az intézkedés: egyrészt, mert úgy kísérték őket, mintha bűnelkövetők lennének, másrészt pedig falubeli lakosok is tartózkodtak az üzletben, akik jól ismerik őket. A panaszos megkérdezte a falubeli rendőrt, hogy „miért pont velük csinálják ezt”? A rendőr azt válaszolta, hogy azért, mert a nyomozó szöveg, hogy állítsák elő őket a rendőrkapitányságra.

A falubeli rendőr akkor, amikor a panaszos és férje már a rendőrségi gépkocsinál álltak, azt mondta a panaszosnak, hogy „mindjárt felba...a a kocsira, ha nem akar beülni”. A panaszos szerint a rendőr azért beszélt így vele, mert tudomása van arról, hogy a rendőr a szüleivel és testvéreivel együtt évek óta zárjegy nélküli cigarettát árul.

A panaszos közölte a rendőrökkel, hogy cukorbeteg, naponta négyszer kell inzulininjekciót kapnia, továbbá szívbeteg, magas vérnyomással küszködik, és pajzsmirigy betegsége is van. A rendőrök azt válaszolták, hogy amennyiben szükséges, mentőt fognak hívni hozzá.

A panaszost és férjét beszállították a Cs.-i Rendőrkapitányságra, ahol két órát töltöttek. Fél óráig egy rendőrrel ültek egy irodában, majd a panaszost felkísérték az emeletre, a korábban említett nyomozóhoz. Akkor derült ki, hogy a rendőri intézkedésnek az volt az oka, hogy a B. Áruházból értesítették a rendőröket, miszerint egy 2010 augusztusában történt lopásnál egy biztonsági kamera azt rögzítette, amint egy, a panaszos férjéhez hasonlító személy egy nővel tartózkodik az üzletben. A felvételt a rendőr lejátszotta a panaszosnak, aki közölte, hogy teljesen biztos abban, hogy nem a férje látható a felvételen, illetve, hogy férjének nincs olyan pólója, illetve oldaltáskája, mint az ott látható személynek. A panaszos arról is nyilatkozott, hogy a felvételen látható nőt sem ismerte fel. A panaszos állítása szerint a rendőrök el akarták hitetni vele, hogy a férje van a felvételen, de a panaszos biztosra vette, hogy az nem igaz, mert a férje egész nap vele van, és tudja, hogy ártatlan. A panaszos és férje egyenkénti kihallgatását követően a panaszosnak azt mondták, hogy a férje „bevallotta”, hogy a felvételen ő látható, a nőt pedig, aki vele szerepel a felvételen, a panaszosnak kellene felismernie. A panaszos szerint a férjét arra akarták rávenni, hogy ismerje be, ő van a felvételen és akkor nem fognak említést tenni feleségének a felvételen szereplő nőről. A rendőrök „terve” azonban nem sikerült, „csak” a panaszos és férje személyi szabadságának korlátozása.

A rendőri intézkedéssel összefüggésben a panaszos megjegyezte, hogy nem kérte hozzátartozó vagy más személy kiértesítését, mert a rendőrök közölték, hogy az egy-két órát

fog igénybe venni. A panaszos az előállítás időtartama alatt két ízben jelezte a rendőrségen, hogy a mosdót szeretné használni, és mindkétszer elkísérték őt oda a rendőrök. A „falubeli rendőr” az előállítás során azt is megkérdezte a panaszostól, hogy milyen alsónemű van rajta, és mennyi pénz van nála.

A panaszos előadta továbbá, hogy cukorbeteg, de nem volt nála az inzulin adagja, azt csak órákkal később tudta magának beadni, amikor hazaért. Addig is – az étkezés és a gyógyszer elmulasztása miatt – a nála levő szőlőcukorból evett, hogy ne legyen rosszul. A panaszos nem kért orvosi ellátást (azt, hogy orvos adjon be neki inzulint), és azt sem, hogy mentőt hívjanak hozzá. Megjegyezte ellenben, hogy a rendőröktől egy pohár vizet sem kapott.

A panaszbeadványban a panaszos megemlítette azt is, hogy kihallgatásukat követően a panaszost a fuvaros férfi, férjét pedig a Cs.-i Rendőrkapitányság nyomozója szállította haza, majd jelenlétükben, 14 óra körül lakásukon házkutatást tartott a rendőrkapitányság két rendőre. A panaszos sérelmezte a házkutatás elrendelését és annak körülményeit, az „ártatlan meghurcoltatásukat”. Amikor a panaszos megkérdezte, hogy „kit lehet ezért felelősségre vonni”, akkor a nyomozó azt válaszolta, hogy senkit.

A házkutatást követően – ami egyébként eredménytelen volt – adták át a panaszos részére az előállítás időtartamáról szóló igazolást. Akkor jelezte, hogy panaszt kíván tenni, azonban egy F. nevű rendőr gyorsan bekarikázta az iraton azt, hogy „nem él panasszal”.

A panaszos előadta, hogy a rendőrök az előállítás okáról szóban tájékoztatták, de előállítotti jogairól, valamint a panasztétel lehetőségéről nem.

A panaszos a fentiek miatt kérte a Testületet panaszának kivizsgálására.

2) A panaszos beadványához mellékelte az előállítás időtartamáról szóló igazolást, amelynek tartalmát a Testület a II. részben ismerteti.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszossal és férjével szemben a Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály r. törzsszázlós szolgálatirányító parancsnoka, a Közrendvédelmi Alosztály r. törzsőrmester járőre, illetve a Bűnügyi Osztály r. főhadnagy főnyomozója és egy r. zászlós nyomozója intézkedett.

2) A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetője a panaszolt rendőri intézkedéssel összefüggésben az alábbi tájékoztatást adta a Testületnek.

A Cs.-i Rendőrkapitányság nyomozást folytatott a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés 1. fordulója szerint minősülő kisebb értékre elkövetett lopás vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen. A személy 2010. augusztus 10-én 11 óra 30 perc és 13 óra közötti időben a Cs. városban található B. Áruházból eltulajdonította az üzletvezető tulajdonát képező Nokia típusú mobiltelefont. Az üzletvezető 2011. július 1-jén 10 órakor személyesen tett bejelentést a rendőrkapitányság ügyeletére, amely szerint a 2010. augusztus 10-én történt telefonlopást elkövető ismeretlen személyeket egy alkalmazottja a bejelentést megelőzően látta ismét az üzletben megjelenni.

2011. július 1-jén 8 órától 20 óráig a r. törzssászlós szolgálatirányító parancsnok és a r. törzsrőmester járőr közösen látott el közterületi járőrszolgálatot Cs. város területén. A rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására a rendőrök a F. utcán található százforintos boltba mentek, mivel ott tartózkodtak a B. Áruház alkalmazottja által felismerni vélt feltételezett elkövetők. Az üzletbe érve a rendőrök a panaszost és férjét igazoltatás alá vonták, majd adataikat a központi nyilvántartási rendszerben leellenőrizték. Az ügyeletes közölte velük, hogy az adatok rögzítése után a helyszínről eltávozhatnak.

Amikor a rendőrök a rendőrkapitányság ügyeletére bevonultak, beszámoltak a Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Alosztály vezető-helyettesének, aki további utasítást adott arra, hogy az előzőleg igazoltatott személyeket állítsák elő a Cs.-i Rendőrkapitányságra. A B. Áruházban történt telefonlopás ügyben ugyanis a B. Áruház biztonsági kamerája által az elkövetés idején készült felvételt tartalmazó a CD lemezt visszanezve az igazoltatott férfi (a panaszos férje) nagyon hasonlít a bűncselekményt elkövető személyre. Ezen felmerülő új információk alapján a panaszos és férje bűncselekmény elkövetésével voltak gyanúsíthatók, ezért szükségessé vált előállításuk.

Ezt követően a rendőrök a r. törzsrőmester járőr „állampolgári kapcsolatai útján” felkutatták a város területén a panaszost és férjét. A L. áruházban találták meg a személyeket, majd a vásárlásukat végig várva az áruházból kikísérték őket, és miután az áruikat biztonságba helyezték, a rendőrök közölték, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállítják mindkettőjüket a Cs.-i Rendőrkapitányságra.

A kapitányságvezető tájékoztató levele szerint a járőrök az első intézkedés során – utasításra – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a panaszost 10 óra 8 perckor igazoltatták, adatait a körözési nyilvántartó rendszerben leellenőriztették, és RK lapon rögzítették. A második esetben – utasításra – a Bűnügyi Osztálytól beszerzett információ alapján a panaszost 10 óra 22 perckor ismételtén igazoltatták. Adatait a körözési nyilvántartóban ismételtén leellenőriztették, mivel őt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján előállították, és a Bűnügyi Osztály nyomozóinak átadták, akik később további eljárási cselekményeket folytattak le vele szemben.

A tájékoztató levél szerint az intézkedést foganatosító rendőrök azért a fuvaros embert hívták fel mobiltelefonján, mert a panaszos az első intézkedés alkalmával elmondta, hogy a férfi vitte őt és férjét személygépkocsival Cs. faluból Cs. városba. Mivel a r. törzsrőmester szintén cs.-i lakos, így a megjelölt férfit személyesen ismeri, és annak mobiltelefonszámát is tudja (az rögzítve volt saját mobiltelefonjában), így a rendőr őt hívta fel információszerzés végett.

A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszos előállítása 2011. július 1-jén 11 órától 13 óra 20 percig tartott. Az intézkedő rendőrök 11 órától 11 óra 42 percig előállították a rendőrkapitányságra, illetve elkészítették az előállításhoz szükséges nyomtatványokat: az előállítás végrehajtásáról szóló jelentést, két nyilatkozatot, a hozzátartozó kiértesítéséről szóló nyomtatványt és az előállítás időtartamáról szóló igazolást. A panaszost nem helyezték el előállító helyiségben. A nyomtatványok kitöltését követően a r. törzszászlós szolgálatirányító parancsnok felvilágosítást adott a panaszosnak az előállított jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatban, amit a panaszos a formanyomtatványok kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. A nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt a panaszos panasszal nem élt.

A Bűnügyi Osztály r. főhadnagy főnyomozója 2011. július 1-jén 11 óra 42 perckor átvette a panaszost a további szükséges eljárások lefolytatása végett, majd 12 óra 18 perctől 12 óra 41 percig tanúként kihallgatta. A panaszost 13 óra 20 perckor szabadon bocsátották.

A panaszos lakásán tartott házkutatással kapcsolatban a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza. A kényszerintézkedést a Bűnügyi Osztály r. zászlós nyomozója és r. főhadnagy főnyomozója foganosította 2011. július 1-jén 13 óra 40 perctől 13 óra 48 percig.

A lopás miatt folyamatban levő büntetőügyben a B. Áruház alkalmazottja a folytatólagos tanúkihallgatása során elmondta, hogy a panaszos férjének személyében testalkata, valamint arckaraktere alapján felismerni vélte az ismeretlen elkövetőt. Az ügyben bűnjelként szerepelt a B. Áruház biztonsági kamerája által 2010. augusztus 10-én készült felvételt tartalmazó CD lemez. A felvételen jól látszik, hogy „egy középkorú köpcös, kopasz férfi az üzletvezető asztaláról eltulajdonította annak mobiltelefonját. A férfivel az üzletbe érkezett és távozott egy alacsony, vékony testalkatú nő, akinek a felvétel alapján tudomásának kellett lennie a bűncselekmény elkövetéséről.”

A kamerafelvétel megtekintését követően egyértelművé vált, hogy a hölgy nem azonos a panaszossal, viszont a férfi, aki a bűncselekményt elkövette, nagyon hasonlít a panaszos férjéhez. Mivel a felvétel alapján gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos férje bűncselekményt követett el, ezért a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 149. §-ának (2) bekezdés c) pontja alapján házkutatást tartottak a panaszoséknál. A főnyomozó és a nyomozó halasztást nem tűró nyomozati cselekményként házkutatást foganosítottak házkutatási határozat nélkül – mivel annak késedelmes foganosítása a büntetőeljárás céljának elérését veszélyeztette volna –, ami nem vezetett eredményre.

A kapitányságvezető továbbá tájékoztatást adott arról is, hogy a panaszost (és férjét) az említett büntetőeljárás során tanúként hallgatták ki, egyéb eljárást vele szemben a rendőrség nem kezdeményezett. A 2011. július 5-én a Be. 188. §-ának (1) bekezdés c) pontja alapján és figyelemmel a 189. § (1) bekezdés első mondatára (mivel az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható), a nyomozást felfüggesztették.

3) a) A nyomozati iratok tanúsága szerint ismeretlen tettes 2010. augusztus 10-én 11 óra 30 perc és 13 óra 30 perc között a B. Áruházban az üzletvezetői asztalon örizetlenül hagyott mobiltelefont eltulajdonította, ami miatt a sértett feljelentést tett. A nyomozást 2010. október 20-án felfüggesztették, mert az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható. 2011.

július 1-jén 10 órakor a sértett személyesen tett bejelentést arról, hogy alkalmazottja a bejelentést megelőzően látta azokat a személyeket, akikben a bűnelkövetőket vélte felismerni.

b) A B. Áruház alkalmazottját a rendőrség 2011. július 1-jén 11 óra 6 perctől tanúként hallgatta ki, aki korábbi vallomását fenntartva elmondta, hogy a cselekmény elkövetőit személyesen nem, csak az áruházi biztonsági kamera felvételein látta. A felvételt többször is megnézte, de akkor a személyek számára nem voltak ismerősek.

A kihallgatás napján 9 óra 30 perc és 10 óra között megjelent az üzletben egy férfi és egy nő. Az alkalmazott a férfiben első ránézésre felismerni vélte a biztonsági kamera felvételein látható férfit – arckarakteréről, rövid hajáról. A két személy bement az áruházba, a férfi az egyik kiszolgálóhoz ment és 10 darab hangfal sarkot kért, közben a nő a kiszolgáló pulttal szembeni polcokhoz ment és az árukat nézegette, nem vásárolt semmit. Az üzletből a megvásárolt dolgokkal távoztak, majd a szemben található 100 forintos üzletbe mentek. A tanún kívül más dolgozó nem ismerte fel a férfit.

4) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint 2011. július 1-jén 11 órakor a Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztályának r. törzsőrmester járőre és r. törzssászlós szolgálatirányító parancsnoka megjelent a Cs. városban található L. áruháznál, ahol rendőri intézkedés alá vonták a panaszost.

A rendőri intézkedés előzménye az volt, hogy az ügyeletes tiszt tájékoztatása szerint aznap 10 órakor egy férfi személyesen tett bejelentést arról, hogy még 2010-ben az üzletében ismeretlen személyek telefonlopást követtek el, akiket az alkalmazottja a bejelentést megelőzően ismét látott az üzletben megjelenni, majd onnan személygépkocsival eltávozni. A bejelentő alkalmazottjának elmondása alapján ezek a személyek azonosak voltak a bűnelkövetőkkel. Továbbá személyleírásuk megegyezett az adott büntetőügy elkövetőinek személyleírásával. Ez alapján a panaszost és férjét a rendőrök a város területén felkutatták, és a L. áruház parkolójában igazoltatták, majd további intézkedés végett előállították a Cs.-i Rendőrkapitányságra, és 11 óra 42 perckor a rendőrök átadták a Bűnügyi Osztálynak.

A jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján igazoltatták, a 29. § (4) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy – előállítását fogatosították. A panaszossal szemben az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A dokumentum tartalmazza továbbá, hogy a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót, és az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta.

Az előállítás oka 2011. július 1-jén 13 óra 20 perckor megszűnt, akkor a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

5) Az előállítás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű, szakszerű és arányos volt.

6) A rendőrség továbbította a Testület részére a letéti tárgyakról szóló igazolást. A dokumentumban felsorolták valamennyi tárgyat – ékszert, táskát, pénztárcát, valamint a panaszos ruhaneműit – és készpénzt (papír- és fém pénzt), amelyeknek hiánytalan visszavételét a panaszos utóbb aláírásával tanúsította.

7) a) A rendőrség megküldte a panaszos mint előállított személy részéről tett – azonos tartalmú – nyilatkozatokat. Az elsőn 11 órai, a másodikon 13 óra 20 perces dátum szerepel. A dokumentumok szerint az előállítás várható időtartama 8 óra. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, illetve fertőző betegsége nincs, sérülése az előállítás során nem keletkezett. Azon kérdésnél, hogy az előállítással kapcsolatban panasz van-e, a „nincs” szót kézzel bekarikázták. Azon rovatnál pedig, hogy az előállítással, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről szóló tájékoztatás megtörtént-e, az „igen” szót karikázták be. A panaszos mindkét nyilatkozatot aláírta.

b) A hozzátartozó értesítésével kapcsolatos nyilatkozatra azt vezették rá, hogy a panaszos nem kíván senkit értesíteni. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

8) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás alapján a személyi szabadságot korlátozó intézkedés az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján 2011. július 1-jén 11 órától 13 óra 20 percig tartott. A panaszosnak az előállítás tartama alatt sérülése nem keletkezett, az előállítással szemben panasszal „nem él” válasz van bekarikázva. A dokumentum tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit. A dokumentumot a panaszos aláírta.

9) A panaszossal szemben történt első rendőri intézkedés során RK lapot is kitöltöttek, amelyben a személyazonosító adatokon kívül az szerepel, hogy 2011. július 1-jén 10 óra 9 perckor a rendőr igazoltatta a panaszost a Cs. város, F. utcán a 100 forintos üzletben. A panaszos a körözési rendszerben ellenőrizve lett, negatív eredménnyel.

10) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszossal szemben történt rendőri intézkedés napján készített hivatalos feljegyzést, amelynek tartalma lényegileg megegyezik az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben [állásfoglalás II. rész 3) pont] írtakkal.

11) A Btk. 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban levő büntetőeljárásban a panaszost tanúként hallgatta ki a Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. főhadnagy főnyomozója. A jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos kihallgatása 12 óra 18 perctől 12 óra 41 percig tartott.

A panaszos vallomásában előadta, hogy férjével rendszeresen, kéthavonta járnak Cs. városba vásárolni. Lakóhelyükről autóval szoktak átmenni a városba. Mivel sem neki, sem a férjének nincs jogosítványa, ezért a személyi fuvarozót – akinek piros Zsigulija van – szokták felkérni, hogy vigye át őket. Kb. öt alkalommal történt, hogy nem vele utaztak, hanem a panaszos sógorának bordó Lada Samara-jával. A panaszos elmondta, hogy férje büntettet előéletű, házasságuk előtt szabadult, de azóta tisztességes életet él, illetve úgy nyilatkozott, hogy nem emlékszik arra, hogy 2010 augusztusában hol tartózkodtak.

A kihallgatást végző főnyomozó a panaszos elé tárta az áruházi biztonsági kamera felvételeit. A panaszos a felvételek megtekintése után úgy nyilatkozott, hogy nem ismer fel senkit sem azokon. A képen látható köpcös, rövid hajú férfi arca és testalkata ugyan hasonlít a férjéhez, de szerinte nem azonos vele. Férje teljesen máshogy öltözködik, nincs oldaltáskája, fehér cipője és a férfin látható pólója, továbbá a mozgása is más. A felvételen látható nőt sem ismerte fel a panaszos.

12) A panaszos lakásában a rendőrség házkutatást tartott.

a) A házkutatásról szóló jegyzőkönyv tanúsága szerint a kényszerintézkedés 2011. július 1-jén 13 óra 40 perctől 13 óra 48 percig tartott. A panaszos férje tagadta, hogy nála bűncselekményből származó dolgok vannak. A rendőrök átkutatták a lakást, a házkutatás azonban nem vezetett eredményre. A jegyzőkönyv tanúsítja, hogy a nyomozó hatóság eljáró tagjai felhívták a panaszos férjének figyelmét, hogy a kényszerintézkedés módja ellen a Be. 196. §-a alapján panasznak van helye, amit a Cs.-i Rendőrkapitányságnál célszerű előterjeszteni.

b) A házkutatás elrendeléséről utóbb határozatot hoztak. Annak indokolása szerint a házkutatást azért rendelték el, mert a nyomozás során beszerzett adatok alapján feltehető volt, hogy a panaszos ingatlanának területén bűncselekményből származó dolog található. A határozat szerint továbbá a panaszos férje úgy nyilatkozott, hogy a határozatot vele közölték, és annak egy példányát átvette. A panaszos férje azzal szemben panasszal nem kívánt élni. A panaszos férje aláírta a határozatot.

13) a) A rendőrség továbbította a Testület részére a lopás vétsége miatti büntetőügyben a 2011. július 1-jén elrendelt, nyomozás folytatásáról szóló határozatot. A határozat indokolási része az előzőekben ismertetettekhez képest többlet információt nem tartalmaz.

b) A Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 2011. július 4-ei feljegyzése szerint a rendőrkapitányság r. zászlós nyomozója a panaszos és férje előállítását követően az áruház kamerafelvételeit szemrevételezte, és megállapította, hogy a panaszos egyáltalán nem hasonlít az elkövetővel együtt érkező hölgyre, mivel annál alacsonyabb, valamint testalkata teltebb. Az eljárás során kétséget kizáróan megállapították, hogy nem a panaszos látható az áruház biztonsági felvételein.

Az is megállapítást nyert, hogy a panaszos férjének testalkata a felvételen szereplő ismeretlen személlyel hasonló, de a felvételen látható, hogy „az elkövető törzse, illetve hasa nagyobb”, továbbá a felvételen látható személy járása nem megegyező a panaszos férjével. A felvétel kielemezése során a r. zászlós azt is megállapította, hogy az elkövető személy tarkója egyenes vonalú, míg a panaszos férjéé jóval ívesebb (kerekebb). A felvétel megtekintését és kielemezését követően kétséget kizáróan megállapításra került, hogy a felvételen lévő ismeretlen elkövető személye nem egyezik meg a panaszos férjével.

c) A nyomozó hatóság 2011. július 5-ei keltezéssel ismételen a nyomozás felfüggesztéséről döntött.

A határozat indokolásának a panasz szempontjából releváns része szerint a nyomozás során az áruház biztonsági kameráinak felvételeit kielemezve kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy az alkalmazott által felismerni vélt személyek nem a kamera által rögzített személyek.

14) A Testület felvilágosítás kérése alapján a panaszossal szemben intézkedő rendőrök nyilatkoztak a sérelmezett rendőri intézkedés részleteit illetően.

a) A Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Alosztály r. törzsőrmester járőrének meghallgatásáról készült jegyzőkönyve az alábbi információkat tartalmazza.

A rendőr 2011. július 1-jén gépkocsizó járőrszolgálatot látott el a r. törzssázlóssal, amikor az ügyeletes tiszt utasítására megjelentek a Cs. városban található 100 Ft-os boltban. Az eredeti bejelentés a B. üzletből szólt, mivel ott ismerték fel a panaszost és férjét „egy korábbi bűncselekményből kifolyólag”. Onnan azonban átmentek időközben a 100 forintos boltba.

A rendőrök az utasításnak megfelelően bementek 100 forintos boltba és igazoltatták a panaszost és férjét. A napszaknak megfelelően köszöntek és közölték velük, hogy igazolatni fogják őket. A r. törzsőrmester és az igazoltatottak ismerik egymást, egy településen laknak.

Az ügyeletes utasítása az volt, hogy igazoltassák a panaszost és férjét, és az adataik rögzítése után engedjék tovább őket. Az igazoltatás általános igazoltatás volt.

Amikor a rendőrök beérkeztek a rendőrkapitányságra, a Közrendvédelmi Alosztály vezető-helyettese közölte velük, hogy a személyeket elő kellett volna állítaniuk, ezért utasította őket, hogy állítsák elő a panaszost és férjét. Mivel a r. törzsőrmester ismerte azt a férfit, aki a panaszost és férjét fuvarozta, és a telefonszámát is tudta, felhívta, hogy merre tartózkodik. Innen tudta meg, hogy a L. áruháznál vannak. A rendőrök odamentek és az áruházban megtalálták a keresett személyeket. A járőr közölte velük, hogy előállítják őket a rendőrkapitányságra, mivel bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatók. Megengedték nekik, hogy a vásárolt árut kifizessék és bepakolják a fuvaros kocsijába.

A panaszos és férje együttműködők voltak, azonban miután bepakoltak az autóba, akkor a panaszos fenyegetni kezdte a járőrt, hogy „meg fogja ezt bánni”, és nem fog vele menni. A panaszos kiabált a rendőrrel, míg ő normális, de határozott hangon válaszolt, majd kissé felemelve a hangját – hogy a panaszos is hallja a kiabálásától – közölte vele, hogy amennyiben nem hajlandó önként menni, kényszerítő eszközt fognak alkalmazni.

A panaszos arra hivatkozott, hogy cukorbeteg, ezért nem megy a rendőrökkel. A járőr közölte vele, hogy ha rosszul van, értesíteni fogják a mentőket, akik ellátásban részesítik. A panaszos erre nem tartott igényt, hanem önként beszállt az autóba. Amikor a járőr megkérdezte, hogy kér-e orvost, rosszul érzi-e magát, nemmel felelt. A panaszos férje egyébként végig normálisan viselkedett.

A panaszos az igazoltatás során önként átadta a személyi igazolványát, mást nem is kértek tőle.

A r. törzsőrmester továbbá úgy nyilatkozott, hogy a panaszos nem mondta, hogy panasszal kíván élni az előállítás miatt. Ennek ellenére a tájékoztatást megkapta és az előállításról kiállított igazoláson is megmutatta a rendőr, hogy hol lehet panaszt tenni. Ennek tényét az igazolás átvételekor el is ismerte. A nyilatkozaton is szerepel az, hogy a jogairól, kötelezettségeiről történő tájékoztatást megkapta-e. Ezt is aláírta a panaszos azzal, hogy „igen”.

A r. törzsőrmestertől és társától a nyomozók átvették a panaszost és férjét, akiket nem helyeztek el előállító helyiségben. A panaszos vigyázásával a rendőrt egyébként nem bízták meg. A panaszosnál ruházatátvizsgálás nem történt, a r. törzsőrmester csak megkérte, hogy pakoljon ki a zsebéből. Amikor ez megtörtént, és a rendőr nem látott nála olyan tárgyat, aminek az elvétele indokolt lett volna, mondta, hogy pakoljon vissza. A rendőr valóban megkérdezte, hogy milyen ruházat van rajta, abból a célból, hogy azt jegyzőkönyvbe rögzítse. Külön azonban nem tért ki arra, hogy „mit hol visel”. A panaszos nem kért vizet a r. törzsőrmestertől és társától egyszer sem, emlékezete szerint csak a férje kért és kapott is. A panaszos más személy kiértesítését az előállításról nem kérte. A rendőr a házkutatáson nem volt jelen, arról nem tudott nyilatkozni.

A rendőr továbbá előadta, hogy az ő hangnemük végig normális volt, ellentétben a panaszoséval, aki az utcán kiabált velük.

b) A Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály r. törzsszázlós szolgálatirányító parancsnokának előadása a r. törzsőrmester járőr nyilatkozatával [állásfoglalás II. rész 14) a) pont] nagymértékben egyezik, illetve az alábbi kiegészítéseket és pontosításokat tartalmazza.

A panaszossal szembeni első intézkedés során igazoltatást foganatosítottak az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján – közölték vele, hogy „általános igazoltatás” történik – , majd adatait lekérdezték a körözési rendszerben, illetve rögzítették a további eljárási cselekmények megkönnyítése érdekében.

A második esetben a Bűnügyi Osztálytól szerzett információ alapján, az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti okból foganatosították a panaszossal szembeni személyi szabadságot korlátozó intézkedést, és közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt állítják elő a rendőrkapitányságra. Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházatátvizsgálást végeztek a panaszossal szemben, ami nem járt a testfelület érintésével. Később pedig jegyzőkönyvön átvették, majd pedig visszaadták a lefoglalt tárgyakat; azok hiánytalan meglétét a panaszos aláírásával elismerte.

Az előállítást követően a panaszos nő közölte r. törzsszázlósával, hogy cukorbetegségben szenved, és két óra múlva be kell adnia magának az inzulint. A rendőr azt válaszolta, hogy amennyiben úgy érzi, szóljon azonnal, és akkor orvosi ellátásáról soron kívül intézkednek. A panaszos erre felelte, hogy nem kér orvosi ellátást, majd a nála lévő szőlőcukorból eszik pár darabot, ha szükségesnek érzi.

Az eljárási cselekmények folyamatossága miatt az előállító helyiségbe történő elhelyezésre nem volt szükség. A r. törzsszázlós adta meg a panaszos részére az előállított jogokról és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást, amit a formanyomtatvány kitöltése és annak általa

történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. Arra a kérdésre, hogy a jogorvoslati jogról való kioktatása a panaszosnak megtörtént-e és milyen formában, a r. törzsszászlós előadta, hogy ő adott a panaszos részére a felvilágosítást „jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatban”, amit ő a főmennyomtatvány kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. A nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt panasszal nem élt.

A r. törzsszászlós úgy nyilatkozott, hogy a panaszos az általuk foganatosított intézkedés ideje alatt étkezési és ivóvíz fogyasztási szándékot nem jelzett. A panaszos kétszeri alkalommal kért mosdóhasználatot, amit mindkét alkalommal teljesítettek. A panaszos az előállításhoz csatolt hozzátartozó kiértékesítéséről szóló nyomtatványon nem kérte hozzátartozója kiértékesítését, amit egyébként aláírásával elolvasás után hitelesített.

A r. törzsszászlós továbbá meghallgatása során előadta, hogy – a rendőri intézkedés időpontjában hatályban levő – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendeletben (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) leírtak szerint udvarias, határozott érthető, tömör és lényegre törő hangnemet használtak mindketten a panaszossal szemben. Semmilyen sértő, bántó kifejezés nem hangzott el a panaszosok irányába. A panaszos és férje azonban a r. törzsszászlóval szemben arrogáns, sértő kijelentéseket tettek az intézkedés során, amely a rendőr feltételezése szerint arra vezethető vissza, hogy a r. törzsszászló cs.-i lakos, és neki kellett intézkedni velük szemben.

c) A Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. főhadnagy főnyomozója is nyilatkozott a rendőri intézkedés részleteit illetően. A meghallgatásáról készült jegyzőkönyv az alábbi többlet információkat tartalmazza.

A kérdéses napon 8 órától 20 óráig szolgálatot látott el a Cs.-i Rendőrkapitányságon, a r. zászlós nyomozóval együtt, amikor a délelőtti órákban az ügyeletes vezető arról tájékoztatta, hogy egy férfi (a B. Áruház alkalmazottja) tett bejelentést a rendőrkapitányságra, amely szerint a munkahelyén, az áruházban látott két személyt vásárolni a bejelentést megelőzően, akiket felismert, hogy 2010-ben telefonlopást követtek el ott. Az ügyeletes vezető elmondta, hogy a két személyt a Közrendvédelmi Osztály járőrei előállították a rendőrkapitányságra. Ezt követően a r. főnyomozó és a nyomozó megállapította, hogy büntetőeljárás volt folyamatban a bejelentésben elmondott lopás miatt. Az ügyet a segédhivatalból kikérték, és áttanulmányozták. Az ügyben bűnjelként szerepelt az áruház biztonsági kamerája által az elkövetés idején készült felvételt tartalmazó CD lemez, amit megtekintettek. A felvételen látszik, hogy „egy középkorú, köpcös, kopasz férfi” az üzletvezető asztaláról eltulajdonította annak mobiltelefonját. A férfival az üzletbe érkezett és távozott „egy alacsony, vékony testalkatú fiatal nő”, akinek a felvétel alapján tudomásának kellett lennie a bűncselekmény elkövetéséről. A rendőrök megállapították azt is, hogy a két előállított személy (a panaszos és férje) cs.-i lakosok.

A panaszost (és férjét) a jelentésíró helyiségbe előállították elő. A panaszost 11 óra 42 perckor átvették, és tanúként kihallgatták. A kamera felvétel megtekintését követően egyértelmű volt, hogy a felvételen levő hölgy nem azonos a panaszossal, mert a panaszos magas, telt alkatú, illetve időskorú volt. A férfi viszont, aki a bűncselekményt elkövette, nagyon hasonló volt a panaszos férjéhez.

A panaszost a főnyomozó tanúként hallgatta ki, kihallgatásának megkezdése előtt elhangzottak a Be. szerinti kötelező figyelmeztetések. A panaszos vallomásában elmondta, hogy a bűncselekmény elkövetéséről nincs tudomása, az elé tárt kamerafelvétellel kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy azon nem a férje szerepel.

A panaszos nem közölte a rendőrrel a kihallgatás alatt, hogy bármilyen jellegű betegsége lenne, illetve a járőrök sem mondták neki, amikor átvette a panaszost, hogy bármilyen jellegű panasza lenne. Arról viszont nincs tudomása a r. főhadnagynak, hogy orvosi vizsgálatra sor került-e a panaszosnál, illetőleg nem emlékszik rá, hogy az előállítás ideje alatt mosdóhasználatot jelzett-e feléjük, amennyiben igen, biztosan kiengedték. Kihallgatását követően a panaszost a rendőrség szabadon bocsátotta.

Mivel a felvétel alapján gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos férje bűncselekményt követett el, ezért lakásukon házkutatást foganatosítottak. A kényszerintézkedést a főnyomozó és a nyomozó halasztást nem tűrő nyomozati cselekményként foganatosította, ami eredményre nem vezetett. A házkutatás megkezdése előtt határozatot nem adtak át a panaszos férjének, mivel időhiány miatt halasztást nem tűrő nyomozati cselekményként végezték el a kényszerintézkedést. Arról jegyzőkönyv készült, melynek másolati példányát viszont a panaszos férjének átadták. A panaszos és férje a házkutatás ellen panasszal nem élt. (2011. július 5-én készítette el a házkutatási határozatot az előadó, amit a panaszos férjének kézbesített.)

d) A Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. zászlós nyomozóját is meghallgatta az előjárója a panaszolt rendőri intézkedés illetően. A r. zászlós meghallgatása során a r. főhadnagy főnyomozó nyilatkozatával [állásfoglalás II. rész) c pont)] lényegileg azonos tartalmú vallomást tett.

15) A rendőrség továbbította a Testület részére a rendőri intézkedéssel összefüggő rádióforgalmazás hanganyagát.

A hanganyag tanúsága szerint 2011. július 1-jén 10 óra 10 perckor az intézkedő rendőr lekérdezi a panaszos adatait. Az ügyeletes elmondja a személyazonosító adatokat, és közli, hogy a személy a körözésben nem szerepel. 10 óra 12 perckor a rendőr lekérdezi a panaszos férjének adatait, amire az ügyeletes szintén elmondja a személyazonosító adatokat, illetve közli, hogy a körözésben nem szerepel. Az ügyeletes továbbá közli, hogy további intézkedésre nincs szükség, és a r. törzsőrmestert várják a rendőrkapitányságra, kihallgatásra.

Ezt követően, 10 óra 15 perckor az ügyeletes utasítja a rendőröket, hogy menjenek vissza, keressék meg a panaszost és férjét.

10 óra 46 perckor a fuvaros gépkocsiját is lekérdezik a rendszerben, amit rendben találnak.

10 óra 42 perckor az ügyeletes utasítja a rendőröket, hogy állítsák elő a panaszost és férjét a rendőrkapitányságra.

III.

A panaszos sérelmezte beadványában a rendőrök szolgálati fellépésének módját (azt, hogy nem azonosították magukat), a kétszeri igazoltatását, adatainak lekérdezését és rögzítését, előállítását és annak egyes körülményeit (betegségeinek figyelmen kívül hagyását, ivás nem biztosítását), az előállított jogairól és a panasztételi lehetőségéről való tájékoztatás elmulasztását, valamint a rendőri intézkedés hangnemét. A panaszos sérelmezte továbbá a lakásában tartott házkutatás elrendelését és körülményeit, valamint a tanúkenti kihallgatása során alkalmazott taktikát.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a rendőri intézkedés időpontjában hatályos törvény, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az abból levezethető jó hírnévhez, valamint a szintén ugyanezen törvényhelyből levezethető egészséghez való jogát; továbbá az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, valamint az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a panaszossal szemben a rendőrségre érkezett állampolgári bejelentés alapján a rendőri fellépés jogszerűen történt-e.

Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének 1. pontja értelmében a rendőrség az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési [...] feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A rendőrségi iratok szerint a rendőri fellépés ténybeli alapját az szolgálta, hogy a Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán vagyron elleni bűncselekmény (lopás vétsége) elkövetése miatt nyomozás folyt, azonban – mivel az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható – azt felfüggesztették. A rendőrségre bejelentés érkezett a bűncselekmény

sértettje részéről, hogy egyik alkalmazottja a bűncselekményt rögzítő kamerafelvétel alapján az üzletükben vásárló panaszosban és férjében felismerte az elkövetőket. A sértett bejelentése alapján került a rendőrség látókörébe a panaszos és férje.

A Testület megítélése szerint egy holtpontra jutott nyomozás esetében a sértett személyétől érkező bejelentés alapján a rendőr a közrend, közbiztonság védelme érdekében jogosult és egyben köteles is intézkedni, illetve intézkedést kezdeményezni. Mivel pedig az elsődleges ellenőrzés (igazoltatás) alapján a panaszosnál a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúját egyértelműen megállapítani vagy kizárni nem lehetett, de az elkövetés gyanúja vele szemben fennállt – szükségessé vált egyes nyomozati cselekmények (kihallgatás, videofelvétel alapján azonosítás) elvégzése.

A rendőrség által hivatkozott adatok megfelelő alapot nyújtottak az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettségre, az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmény miatti rendőri fellépésre.

2) A panasz szerint a rendőrök sem az első, sem a második intézkedés alkalmával nem közölték nevüket, nem mutatták fel azonosító jelvényüket és szolgálati igazolványukat.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. Annak (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel, tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

A Testület a felvilágosítást kérő levélben kifejezetten kérte, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök nyilatkozzanak a szolgálati fellépés módja és az azonosításra vonatkozó kötelezettségek megtartása tekintetében. Ennek ellenére a r. törzsszázlós szolgálatirányító parancsnok egyáltalán nem nyilatkozott ebben a kérdésben, míg a r. törzsszázlós járőr vallomásaiban is csupán annyi szerepel, hogy a napszaknak megfelelően köszöntek és közölték, hogy igazoltatják a panaszoszt és férjét.

A Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza. A Testület a panasz ezen része tekintetében ezért a panaszos állítását fogadta el. A Testület megállapította továbbá azt is, hogy a megismert adatok szerint nem állt fenn olyan körülmény, ami a rendőri intézkedés eredményességét akár az első, akár a második alkalommal veszélyeztette volna, és ami miatt a rendőrök csak az intézkedés befejezésekor teszik meg az azonosításra szolgáló lépéseket.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az azonosításra előírt kötelezettségüket nem teljesítették. A Testület a mulasztás miatt megállapította a panaszos tisztességes eljárásához való alapvető jogának csekély fokú sérelmét. Az azonosításra vonatkozó kötelezettség egyébiránt abban az esetben is fennáll, ha – ahogyan a jelen esetben is történt – a rendőr és az intézkedés alá vont személy korábbról ismerik egymást.

3) A panaszos első és második ízben történt igazoltatásával, adatainak leellenőrzésével és rögzítésével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

a) A panaszos első ízben történt igazoltatása tekintetében az elsődleges dokumentum az RK lap, amelyen nem szerepel az igazoltatás indoka, csak a ténye. Az intézkedő rendőrök utóbb tett vallomásában az szerepel, hogy első alkalommal az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján – fordulatot nem jelöltek meg – történt az igazoltatás, és a panaszossal „általános igazoltatást” közöltek.

A Testület – az állásfoglalás III. rész 1) pontjában írtakkal összhangban – úgy ítélte meg, hogy a panaszos igazoltatására jogszerűen került sor. A panaszos ugyan kifejezetten nem sérelmezte, hogy az igazoltatás jogszabályi alapját nem közölték vele a rendőrök, azonban a Testület megjegyzi, hogy a megismert adatok alapján az igazoltatás a közrend, közbiztonság védelme érdekében, illetve bűnüldözési célból [Rtv. 29. § (1) bekezdés 1. és 4. fordulat] egyaránt indokoltnak tekinthető.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljárásához szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (1) bekezdésének 4. mondata továbbá úgy rendelkezik, hogy az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint továbbá az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az

igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy az első alkalommal történt igazoltatás során lekérdezték a panaszos adatait a körözési rendszerben, és „a további eljárási cselekmények megkönnyítése érdekében” rögzítették RK lapon.

Jelen esetben a „további intézkedés” egy bűncselekmény miatt folyt eljárásban az elkövető személyének tisztázása érdekében végzendő cselekményeket jelentette. A Testület ezért elfogadta a rendőrség érvelését.

A Testület megállapítása szerint a panaszos első ízben történt igazoltatása, adatainak lekérdezése és rögzítése jogszerűen és megfelelő indok alapján történt, ami nem sértette a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát.

b) A panaszos második alkalommal történt igazoltatásával kapcsolatban az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés azt tartalmazza, hogy azt az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulója alapján, az a közrend védelme érdekében fogantatosították a rendőrök. A r. törzsőrmester és a r. törzssászlós meghallgatásuk során egyezően úgy nyilatkoztak, hogy a Közrendvédelmi Alosztály vezető-helyettese szerint elő kellett volna állítani a panaszost (és férjét), ezért kutatták fel őket és vonták ismét intézkedés alá.

A Testület a rendelkezésére bocsátott adatok (lopás vétsége miatt indult, és időközben holtpontra jutott nyomozás, azzal összefüggésben a rendőrségre érkezett bejelentés ellenőrzése, a panaszos kizárása) alapján arra a következtetésre jutott, hogy az igazoltatás indokaként helyesebb lett volna az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 4. fordulatára (bűnüldözési cél) hivatkozniuk az intézkedő rendőröknek. A Testület ugyanakkor azt állapította meg, hogy a közrendvédelmi és a bűnüldözési cél végeredményben azonos érdeket szolgálnak, ezért a panaszos második alkalommal történt igazoltatása jogszerűen történt.

A Testület megállapítása szerint a második igazoltatás a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát jogszerűen korlátozta, illetve az intézkedés jogcímének pontatlan megjelölése miatt nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

4) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét, indokoltságát és annak egyes körülményeit is, melynek során az alábbi megállapításokat tette.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. Ezek közül az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontját jelölték meg, amely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. A Testület rendelkezésére bocsátott többi rendőrségi dokumentum is ezt az előállítási okot tartalmazza.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja (aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható) szerinti előállítási okkal kapcsolatban a Testület utal eddigi gyakorlatára, amely szerint

ilyenkor a bűncselekményre, illetőleg az elkövetőre utaló körülményeket és a gyanú megalapozottságát vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs hatásköre. Ennek indoka, hogy a bűncselekményre (és az elkövetőre) utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen indokkal előállított személyek esetén teljesen kiüresedne. Ezért a Testület vizsgálja, hogy az előállításhoz szükséges mértékű gyanú – amely kisebb fokú a büntetőeljárásban megkövetelt gyanúhoz képest – az előállítás megkezdésekor fennállt-e.

A rendőrségi dokumentumok szerint egy 2010 augusztusában elkövetett bolti lopás miatt ismeretlen tettes ellen nyomozást rendeltek el, azonban – mivel az eljárásban az elkövető kiléte nem volt megállapítható – a nyomozó hatóság a nyomozást felfüggesztette. A panaszossal szembeni rendőri intézkedés napján a bűncselekmény sértettje arról tett bejelentést, hogy az egyik bolti alkalmazott a bűncselekményt rögzítő bolti kamera felvételén látott elkövetőket vélte az áruházban aznap vásárló személyekben felfedezni. E bejelentés alapján intézkedtek a panaszossal és férjével szemben.

A Testület megítélése szerint a rendőrség megfelelő körültekintéssel járt el, amikor elsőként csak a nyilvántartásokban ellenőrizték le a panaszos (és férje) adatait. A felvételt megtekintve a rendőrség úgy ítélte, hogy az igazoltatott férfi (a panaszos férje) nagyon hasonlít a férfi elkövetőre. Ezen előzmények után – mivel az elsődleges ellenőrzések alapján a panaszosnál (és férjénél) a bűncselekményre vonatkozó megalapozott gyanút egyértelműen megállapítani vagy kizárni nem lehetett – a Testület megállapítása szerint az előállításhoz szükséges mértékű gyanú fennállt.

A Testület megállapította, hogy a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában és indokoltan került sor, amellyel személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozták.

Az előállítás kapcsán a Testület vizsgálta az intézkedés arányosságát is, tekintettel arra, hogy a rendőrség az előállítás egyik mérlegelés szerinti okára hivatkozva foganatosította a panaszossal szembeni személyi szabadságot korlátozó intézkedést. [Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdésében rögzített okok tekintetében a törvényi szóhasználat („előállíthatja”) az intézkedő rendőrnek mérlegelési lehetőséget biztosít.] Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a úgy határozza meg, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár.

A rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség a panaszosra és férjére vonatkozó bejelentést a lehetőségekhez mérten gyorsan ellenőrizte, és elfogadta azt, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúját kizárni csak egyes bizonyítási cselekmények (kihallgatás, házkutatás) elvégzésével lehetett, ezért a panaszosnak is érdeke fűződött azok mielőbbi foganatosításához. A fentiek miatt jelen esetben az előállítástól nem is tekinthetett volna el a rendőrség. **A Testület megítélése szerint a panaszos előállítása arányosnak tekinthető.**

b) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos előállítása 2011. július 1-jén 11 órától 13 óra 20 percig tartott.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

A rendőrségi dokumentumok egybevetése alapján 11 órától 11 óra 42 percig a panaszos igazoltatására, átvizsgálására, rendőrkapitányságra való beszállítása, valamint a szükséges dokumentumok (jelentés, nyilatkozatok) elkészítése történt. 11 óra 42 perctől a Bűnügyi Osztály vette át a panaszost, ahol a r. hadnagy 12 óra 18 percről 12 óra 41 percig hallgatta ki tanúként. A panaszos visszakapta értéktárgyait, az előállítás időtartamáról szóló igazolást kitöltötték, majd 13 óra 20 perckor a panaszost szabadon bocsátották.

A Testület megállapítása szerint az előállítás időtartama az intézkedések és nyomozati cselekmény elvégzéséhez szükségesnél hosszabb ideig nem tartott, ezért a rendőrség nem korlátozta aránytalan mértékben a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.

c) A panaszbeadvány szerint a panaszos közölte a rendőrökkel, hogy beteg ember (cukorbetegsége miatt naponta négyszer kell inzulininjekciót kapnia, valamint szívbeteg, magas vérnyomása van és pajzsmirigy beteg), ennek ellenére a rendőrök előállították. A Testület ezen kérdés tekintetében az alábbi megállapítást teszi.

Az Rtv. 18. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszos mint előállított személy úgy nyilatkozott, hogy folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, továbbá fertőző betegsége nincs, és ezen nyilatkozatot aláírta. A panaszos előállítását foganatosító r. törzsőrmester meghallgatása során elmondta, hogy a panaszos cukorbetegsége miatt nem akart a rendőrökkel menni, ezért azt közölték vele, ha rosszul érzi magát, értesítik a mentőszolgálatot, akik ellátják. Egyébként a panaszos is azt nyilatkozta beadványában, hogy a rendőrök ilyen tartalmú felvilágosítást adtak neki. Az előállításban közreműködő r. törzsszáslós is azt nyilatkozta, hogy a panaszos betegségére vonatkozó közlése alapján elmondta: ha rosszul érzi magát a panaszos és szól, soron kívül intézkednek az orvosi ellátásáról. A panaszos közölte, hogy a nála levő szőlőcukorból fog fogyasztani, ha szükségét érzi.

A Testület megítélése szerint a panaszos betegségei – saját előadása szerint sem – nem képezték akadályát a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéseknek, a rendőrök megfelelő tájékoztatást adtak a panaszosnak az esetlegesen felmerülő orvosi ellátással kapcsolatban. **A Testület megállapítása szerint a rendőrség az előállítással (és az azt követő intézkedésekkel) nem sértette a panaszos egészséghez való jogát.**

d) A panaszosi előadás szerint a rendőrök az előállítás időtartama alatt a mosdóhasználatot engedélyezték neki, de nem adtak egy pohár vizet sem.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait; a 17. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes

adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. ezen rendelkezéseiből – egyebek mellett – az is következik, hogy a személyes szabadságuktól megfosztott személyek esetén az elemi szükségletek kielégítését biztosítani kell, így az előállítás során nem lehet megalázóan, méltóságot csorbító módon bánni az intézkedés elszenvedőjével.

A rendőrök jelentése a panaszos állításával azon a ponton megegyezik, hogy a mosdóhasználatot valamennyi kérése alkalmával biztosították a panaszosnak. Az előállítást fogatosító r. törzsőrmester azt nyilatkozta, hogy sem tőle, sem társától a panaszos nem kért vizet. Ezzel egyezően a r. törzszakaszlós is azt mondta el meghallgatása alkalmával, hogy a panaszos sem étkezési, sem ivóvíz fogyasztási szándékot nem jelzett. A panaszos kihallgatását fogatosító r. főhadnagy nyomozó azt nyilatkozta, hogy nem emlékszik a panaszos ilyen jellegű kérésére.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján az ivóvíz biztosításának kérdésében nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

e) A panaszos azon sérelme tekintetében, hogy nagyon rosszul élte meg az áruházból való előállítását, mert vele egy faluban élők is tartózkodtak ott, és bűnözők módjára kísérték.

A fentiek alapján jogszerűnek értékelt rendőri intézkedés szükségzerű és elkerülhetetlen velejárója volt, hogy a panaszost az áruházból – ahol nyitvatartási időben mások is tartózkodtak – előállították.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szembeni intézkedés jogszerűsége és indokoltsága miatt – bár a panaszos kellemetlennek tartotta azt – az áruházból történt előállítás a jó hírnévhez való jogát jogszerűen korlátozta.

5) A panaszos sérelmesnek tartotta, hogy az őt előállító rendőr az intézkedés során még azt is megkérdezte tőle, hogy milyen alsónemű van rajta, és mennyi pénz van nála.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület az alábbira hívja fel a panaszos figyelmét. A rendőrségi iratokból kitűnik, hogy a panaszosnál az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése alapján ruházatátvizsgálatot tartottak. Azonban, mivel a helyszínen nem volt női rendőr, ezért az átvizsgálás abban merült ki, hogy a rendőrök megkérték, pakoljon ki a panaszos a zsebeiből. Ennek során nem találtak olyan tárgyat a panaszosnál, aminek elvétele indokolt lett volna. [A Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése szerint ugyanis az előállított személytől el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogvatartáskor sem tarthat magánál.]

A Testület megítélése szerint a panaszos előállítását fogatosító rendőrök megfelelő körültekintéssel jártak el a panaszos esetében. Figyelemmel arra, hogy a panaszossal azonos nemű rendőr nem működött közre az előállítás során, csak a zsebek kipakoltatását kérte tőle a két rendőr.

Az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése továbbá úgy szól, hogy az, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) 16. §-ának (1) bekezdése a fogvatartottak befogadásával kapcsolatban tartalmazza azt a rendelkezést, hogy befogadáskor a fogvatartott ruházatát támadás vagy önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából át kell vizsgálni. A ruházat átvizsgálását a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem végezheti. A ruházat átvizsgálásakor a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem lehet jelen, kivéve, ha az átvizsgálás technikai eszközzel történik. A Fogdaszabályzat 16. §-ának (2)-(5) bekezdései pedig azt tartalmazzák, hogy a fogvatartottnál lévő tárgyakról jegyzőkönyvet kell készíteni. A letétként kezelt pénzt egy összegben, a külföldi fizetőeszközöket címletenként és sorszám szerint, a többi – letétként kezelt – tárgyat megnevezésük, számuk és jellegzetességük feltüntetésével kell jegyzőkönyvbe foglalni. Külön kell felsorolni azokat a tárgyakat, melyeket a fogvatartott magánál kíván tartani. A jegyzőkönyvet a fogvatartottal is alá kell írni, és egy példányát részére át kell adni. A letétként kezelt tárgyak letételkori, illetőleg megfelelő állapotban történő megőrzéséről a fogvatartásért felelős gondoskodik. A fogvatartott személyes tárgyait az erre kijelölt helyen tarthatja, tűrni köteles a tárgyak ellenőrzését. A fogvatartás megszüntetésekor a letéti tárgyakat a fogvatartott részére – bizonyos kivételekkel – vissza kell adni, és amennyiben a letéti tárgyakban nem igazolt hiány mutatkozik, azok megrongálódtak vagy megsemmisültek, jegyzőkönyvet kell felvenni, és a szükséges eljárást le kell folytatni.

A panaszost a rendőrkapitányság épületében – tekintettel arra, hogy hamar átadták a Bűnügyi Osztály dolgozóinak, és ott a kihallgatása rövid időn belül megtörtént – nem helyezték el előállító helyiségben. Ugyanakkor az a panaszos érdekeit szolgálta, hogy értéktárgyait és egyéb tárgyait – így ruházatát is – hiánytalanul feltüntessék. Mivel női rendőr hiányában a panaszost nem tudták átvizsgálni, a r. törzsőrmester elfogadta a panaszos bemondását ruházata tekintetében. A letéti jegyzőkönyv a felső- és alsóruházat megnevezését és színét tartalmazza, illetőleg a panaszostól átvett készpénzt (a papírpénznél a sorozatszámot is).

A Testület ezzel összefüggésben megállapította, hogy a panaszos ruházata leírásának letéti jegyzőkönyvben való rögzítése nem sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

6) A panaszbeadvány szerint a panaszost az előállítás okáról ugyan szóban tájékoztatták, azonban előállítotti jogairól és a panasztétel lehetőségéről nem.

a) Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés azt tartalmazza csak, hogy a panaszos az előállítás okáról szóló tájékoztatót megkapta. A „nyilatkozat az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” elnevezésű dokumentum tanúsága szerint a panaszos „az előállítással, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott-tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatás megtörténte rovatnál az „igen” szót jelölték meg, és azt a panaszos aláírta. A panaszossal szemben intézkedő r. törzsőrmester a rendőri intézkedés részleteiről történt meghallgatásakor az említett nyilatkozatra utalt, miszerint a panaszos megkapta a tájékoztatást a jogairól és kötelezettségeiről, és azt alá is írta. A r. törzsszázlós

pedig úgy fogalmazott, hogy ő adta meg a panaszos részére az előállított jogokról és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást, amit a formanyomtatvány kitöltése és elolvasása után saját kezű aláírásával elismert.

A Testület az előállított jogokról és kötelezettségekről való rendőrségi kioktatás megtörténte tekintetében a rendőrség állítását tartotta meggyőzőbbnek, figyelemmel arra, hogy a panaszos annak megismerését aláírásával is tanúsította. A Testület megítélése szerint ezzel összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

b) Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás megtörténte tekintetében. A nyilatkozat szerint a jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatás megtörtént, amit a panaszos aláírásával tanúsított. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson a Testület elérhetősége – határidőre való utalás nélkül – egy sorban más jogvédő szervezetekével szerepel. A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele csupán annyit tartalmaz, hogy a nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt a panaszos panasszal nem élt. A r. törzsőrmester a panaszjogról való tájékoztatás megtörténte tekintetében nem tett nyilatkozatot. A r. törzssászlós ezzel szemben arra a kérdésre, hogy a jogorvoslati jogról való kioktatása a panaszosnak megtörtént-e és milyen formában, azt válaszolta, hogy ő adott a panaszos részére a felvilágosítást „jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatban”, amit ő a formanyomtatvány kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. A nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt a panaszos panasszal nem élt.

A Testület jelen esetben felhívja a rendőrség figyelmét az előállítás időtartamáról szóló igazolás hiányosságára: önmagában a Testület elérhetőségére utalás – egy sorban más jogvédő szervezettel – anélkül, hogy a jogorvoslat benyújtásának határidejét megjelölnék, nem tekinthető a panasztételhez való jog lehetőségéről történő tájékoztatásnak.

A Testület a rendelkezésére álló információk alapján azt állapította meg, hogy a rendőri intézkedés napján a panaszjogról való tájékoztatás hiányosan történt meg, ami miatt csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga. Ugyanakkor a panaszos a törvényes határidőn belül tudott panaszt tenni, ezért a jogorvoslathoz való joga nem szenvedett sérelmet.

7) A panaszos sérelmezte, hogy a r. törzsőrmester az előállítás során minősíthetetlenül beszélt vele.

A Testület ezzel összefüggésben ismételten idézi az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatát, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményeknek is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás

értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá megismétli álláspontját [ld. 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] azzal kapcsolatban, hogy a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A panaszossal szemben intézkedő r. törzsőrmester – a panaszos előadásával szemben – úgy nyilatkozott, hogy a kezdetben együttműködő panaszos – miután férjével a vásárolt árut bepakolták az autóba – fenyegetni kezdte őt, hogy „meg fogja ezt bántani”, és nem fog vele menni. A panaszos kiabált a rendőrrel, míg ő normális, de határozott hangon válaszolt, majd kissé felemelve a hangját – hogy a panaszos is hallja a kiabálásától – közölte vele, hogy amennyiben nem hajlandó önként menni, kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. A r. törzssászlós előadása szerint is a panaszos volt az, aki a r. törzsőrmesterrel szemben arrogáns, sértő kijelentést tett az intézkedés során. Mindkét előállítást foganatosító rendőr úgy nyilatkozott továbbá, hogy az ő hangneme végig normális volt – illetve: udvarias, határozott, és érthető, valamint nem hangzott el részükről sértő kifejezés –, ellentétben a panaszoséval.

A Testület az intézkedő rendőr hangneme, viselkedése tekintetében – az ellentmondó bizonyítékok miatt – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

8) A panaszos sérelmezte továbbá a lakásában tartott házkutatás elrendelését és körülményeit, valamint a tanúkenti kihallgatása során alkalmazott taktikát. Ezekkel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat.

Tekintettel arra, hogy a panasz ezen része büntetőeljárás kérdése, a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére. Ugyanakkor a Testület tájékoztatja a panaszost arról, hogy a házkutatás szabályait a Be. 149. §-a tartalmazza. Emellett a nyomozásról szóló IX. Fejezetben található a határozat nélküli nyomozási cselekmény elvégzésére (halaszthatatlan nyomozási cselekmény, 177. §) vonatkozó rendelkezés, továbbá ugyanezen fejezet IV. Címe biztosítja a nyomozás során a jogorvoslati lehetőségeket.

Jelen esetben a panaszost – mint a házkutatás elszervedőjét – a Be. 195. §-a szerinti panaszjog illette meg. A Be. 195. §-ának (1) bekezdése értelmében ugyanis az, akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság feljelentés elutasításáról, a nyomozás részbeni mellőzéséről, felfüggesztéséről, illetve megszüntetéséről, kényszerintézkedés elrendeléséről (VIII. Fejezet), további vagyoni jogok vagy érdekek korlátozásáról, valamint vagyoni jellegű kötelezettségek megállapításáról hozott határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított 8 napon belül panasszal élhet.

A Be. idézett 195. §-ának (7) bekezdése továbbá a halaszthatatlan nyomozási cselekmények esetén is biztosítja a panasz lehetőségét. A Be. említett 177. §-a szerint a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult – így többek között a 149. § szerinti házkutatást – halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti. Az eljárási cselekmény elrendeléséről előzetesen határozatot nem kell hozni, hanem elegendő az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket feltüntetni.

A rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján a panaszos a törvényes határidőn belül nem élt a Be. szerinti panasz lehetőségével.

b) A panaszos kifogásolta a tanúkenti kihallgatása során alkalmazott taktikát. Állítása szerint be akarták ugratni azzal, hogy a párhuzamosan folyó kihallgatás során a férje a másik irodában már bevallotta a cselekményt.

A Testületnek ebben a kérdésben úgyszintén nincs joga érdemi vizsgálatot folytatni, figyelemmel a 8) a) pontban írt hatásköri szabályokra.

Felhívja ugyanakkor a panaszos figyelmét arra, hogy a tanú kihallgatás szabályait a Be. 85-88. §-ai tartalmazzák, illetve a Be. 181. §-a a nyomozás során érvényesülő külön szabályokat rögzíti

A Be. 181. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a tanút az ügyész, illetőleg – ha az ügyész másképp nem rendelkezik – a nyomozó hatóság a 79-88. § szerint kihallgatja. A törvény bizonyos tilalmakat állít fel a tanú kihallgatásával összefüggésben. Nem tehető fel a választ, illetőleg nem bizonyított tény állítását magában foglaló, a törvénnyel össze nem egyeztethető ígéretet tartalmazó kérdés, továbbá olyan kérdés, amely a feleletre útmutatást tartalmaz. A Be. szerint tehát tilos a nem bizonyított, illetőleg valótlan tény állítását magában foglaló kérdés, így például az, hogy a büntetőügyben kihallgatott másik személy már beismerte a bűncselekmény elkövetését. (Amennyiben ilyen beismerő vallomás valóban rendelkezésre áll, úgy egyébként szembesítésnek lehet helye.)

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos kétszeri igazoltatása, adatainak lekérdezése és rögzítése, előállítása jogszerűen történt, míg az előállítás alatti ivóvíz biztosítása és az intézkedő rendőr hangneme tekintetében alapjogi sérelem nem volt megállapítható. A rendőrök szolgálati fellépésének módja, illetve a panaszjogról való megfelelő kioktatás hiánya miatt ugyanakkor sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Az egyes alapjogok sérelme összességében azonban nem érte el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2012. január 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag